



## Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

### Päggonätto, Torsby kommun, Värmlands län

|                                     |   |
|-------------------------------------|---|
| <b>Områdeskod och namn:</b>         | SE0610186 Päggonätto  |
| <b>Mittpunktskoordinat:</b>         | 1314909 - 6773262   |
| <b>Totalareal:</b>                  | 326 ha  |
| <b>Fastställd av Länsstyrelsen:</b> | 2006-03-15  |
| <b>Områdestyp:</b>                  | Området är utpekat enligt Habitatdirektivet.  |
| <b>Fastigheter:</b>                 | Torsby kommun: Aspberget 1:4, 1:27, 1:33, 1:78, 1:79, 1:89, 1:127 & 1:128 samt UGGLEHEDEN 2:13. |
| <b>Ägandeförhållanden:</b>          | Ägs delvis privat och delvis av Bergvik Skog Väst AB och staten.                                |

### Beskrivning av området

Natura 2000-området Päggonätto är beläget på berget Pottmäkk, längst norr ut i Värmland intill norska gränsen. Området omfattas av ett stort, relativt orört myrkomplex samt fastmarksskog i och omkring myrkomplexet. Natura 2000-området får sin karaktär av den höjdrygg som myrkomplexet ligger på och som leder till stora höjdskillnader inom området. Höjdområdets toppar skiljs åt med flacka dalar. De högst belägna delarna ligger på Stormyren och Oxberget (650 m ö h) medan de lägsta delarna finns på Smalmyrens västra del (500 m ö h). Natura 2000-området sträcker sig liksom höjdryggen från sydost mot nordväst. I norr fortsätter myrkomplexet in i Norge och benämns där "Vidmyra".

Myrkomplexet Päggonätto innefattar Smalmyren i väster, Päggonätto i centrala partiet och Stormyren i öster. Myrkomplexet har en stor andel strängblandmyr, och i övrigt bl a svagt välvda mossar, soligena kärr, sluttande mossar, mosaikblandmyr och topogena kärr. Myrarna bildar mosaik med fastmarksholmar som här och var är bevuxna med relativt orörd skog. På några ställen finns rikkärrsvegetation och källor vilket bidrar till att höja de botaniska värdena. Rikkärrsvegetationen finns främst i de soligena kärr som förekommer på Smalmyrens lägst belägna delar. Myrkomplexet är även av zoologiskt intresse, mest påfallande är troligtvis fågelfaunan med skyddsvärda arter som grönbena, ljungpipare, tretåig hackspett, orre, tjäder, dalripa och trana. Myrkomplexets värden ligger främst i dess

mångformighet, representativitet och speciella flora. Hela myrkomplexet är dessutom i stort opåverkat. Den sydvästra delen av myrmarken är dock dikningspåverkad och på vissa ställen är myrmarken lokalt påverkad av skogsbruk. Myrkomplexet är trots detta klassat till myrskyddsplanens högsta värdeklass. Vidare berörs området av riksintresse för naturvård.

Skogsbestånden i Natura 2000-området är varierande, från i stort sett orörd naturskog till modernt brukade skogsbestånd. På fastmarksholmar och i nära anslutning till myrarna samt i vissa svårbrukade delområden påträffas gammelskog. Träden har särskilt i de centrala och östra delarna av myrområdet nått en ansenlig ålder. Många granar har en ålder upp mot 200 år och ett flertal tallar är kring 300 år. Stora delar betecknas som gammal höghöjdsskog av gran vilken bitvis hyser ett stort lövträdsinslag. I kantzonerna mellan myr och torrare mark växer senvuxen gran och tall och även en del gamla björkar. Mängden död ved är generellt sett god. Den döda veden utgörs av torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier. Gammelskogen med sin naturskogskaraktär utgör en viktig livsmiljö för ett flertal djur- och växtarter. Flera rödlistade arter och signalarter påträffas, bl. a. norsk näverlav, stjärntagging, rynkskinn, doftskinn och bronshjon.

## Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

| Habitatkod | Habitatnamn | Areal (ha)  |              |
|------------|-------------|-------------|--------------|
|            |             | Rapporterad | Nytt förslag |
| 7310       | Aapamyrrar  | 240         | 230          |

## Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Päggonätto är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för den ingående naturtypen *aapamyrr* på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtypen i Natura 2000-området Päggonätto.

| Art/naturtyp      | Bevarandemål*   |
|-------------------|---|
| Aapamyrrar (7310) | <p><i>Areal</i><br/>Naturtypens utbredning bibehålls i minst 230 ha omfattning.</p> <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Naturtypens täckningsgrad av de hydromorfologiska strukturerna strängar, lösbottnflarkar, mjukmattor och gölar ska bibehållas eller öka.</li> <li>- Täckningsgrad av träd och buskar är mellan 0-10 % på öppen myr.</li> <li>- Skogbevuxen myr (91D0) utgör 12 ha av aapamyren.</li> <li>- Hela arealen ska ha ostörd hydrologi. Avvattninge diken ska vara igenlagda senast xxxx.</li> </ul> <p><i>Typiska arter</i><br/>Förslag till uppföljningsbara arter:<br/>Ljungpipare<br/>Gluttsnäppa<br/>Grönben<br/>Gulärla</p> |

\*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

## Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att naturtypen *aapamyr* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

- Omgivningar med intakt naturmiljö
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi
- Strukturer/formelement (strängar, höljor, gölar mm) bibehålls i samma omfattning och geografiska spridning. Undantag då förändringen är en positiv effekt av skötsel och restaureringsåtgärder eller då förändring beror på naturliga processer.
- Täckningsgraden av botten-, fält och buskskikt bör inte förändras nämnvärt. Undantag förändringar som kan klassas som naturliga eller en positiv effekt efter restaureringsåtgärd.
- Skötsel kan behövas i delar som riskerar att växa igen på grund av antropogen påverkan.
- Ingen påtaglig minskning av naturtypernas typiska arter. De typiska arterna reagerar relativt snabbt på naturtypernas hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

## Hotbild – Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Potentiella hot mot Päggonätts *aapamyr*

- Förändrad hydrologi genom dikning och andra markavvattande åtgärder.
- Torvbrytning.
- Spridning av kalk, gödning och andra ämnen, vilka kan ge drastiska förändringar av vegetationens sammansättning.
- Ovarsamt skogsbruk utgör ett hot mot myrarnas värden. Avverkning på närliggande fastmark och fastmarksholmar kan innebära näringsläckage ut på myren och att de hydrologiska förutsättningarna förändras. Avverkning av dessa områden bör helst undvikas, alternativt ske med generös naturvårdshänsyn. Kantzon mellan skog och myr har utöver en hydrologisk funktion en viktig ekologisk funktion för flera av myrens arter. Delområden där det funnits lång skoglig kontinuitet får inte avverkas då arter knutna till trädskiktet samt arter som är beroende av beskuggning starkt hotas.
- Körning med skogsmaskiner eller dylikt kan direkt och indirekt (avvattande effekt) skada naturtyperna, speciellt blöta partier. Skogsbilvägar och vägar i samband med avverkning ska undvikas över och i närheten av myren. Eventuella vägar ska planeras och övervägas noggrant så att de inte påverkar Natura 2000-området negativt.
- Igenväxning på grund av näringsläckage från kringliggande mark, ökat kvävenedfall och dräneringsdiken.
- Exploatering i form av leder eller andra anläggningar kan skada objektet, antingen som en direkt effekt eller indirekt genom anläggningsarbetet. Upprättandet av leder över blöt myr- och skogsmark bör därmed ske med stor försiktighet.
- Oförsiktig skoterkörning.

## Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att Päggonättos *aapamyr* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus.

### Gällande regelverk 2006

- Tillståndsplikt eller förbud mot markavvattning (11 kap 13-14 §§ Miljöbalken).
- Koncession eller tillstånd krävs för torvbrytning (12 kap 1-2 §§ Miljöbalken, Lagen om vissa torvfyndigheter 1985:620).
- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*
- Samrådspplikt gäller enligt 12 kap 6 § Miljöbalken för t ex skogsbruksåtgärder.
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB, hela Natura 2000-området.
- Riksintresse geografiska avgränsningar enligt 4 kap MB, hela Natura 2000-området.
- Hela området utgörs av våtmarker som ingår i klass 1 i våtmarksinventeringen.
- Hela Päggonätto ingår i myrskyddsplanen.

*Vid samråds- och tillståndsärenden är det viktigt att beakta hela myrkomplexet, dvs. även myrmark som ligger utanför Natura 2000-gränsen, samt myrkomplexets och vattendragens tillrinningsområde. Viktigt är att påpeka att delar av Päggonättos myrkomplex ligger i Norge, där kallat Vidmyra. Verksamheter på andra sidan landsgränsen kan påverka området negativt, varför även dessa bör beaktas.*

Päggonätto är i dagsläget oskyddat. Hotbilden bedöms som låg till måttlig. Bevarandeåtgärderna är därför inte brådskande men skall verkställas någon gång under perioden 2005-2010.

### Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

1980 påbörjades en riksomfattande våtmarksinventering. Päggonättos myrkomplex och 25 andra myrar i Värmland bedömdes då ha så höga naturvärden att de kom med i Myrskyddsplanen för länet. Som en följd av detta har även Päggonättos myrkomplex tagits med i det europeiska nätverket av värdefulla naturområden, Natura 2000.

1999 antog riksdagen mål för miljö kvaliteten inom 15 områden som sedan utmynnade i de 15 Miljömålen. Dessa syftar till att vi inom en generation ska ha löst de stora miljöproblemen. Arbetet konkretiserades 2001-2002 genom att flera delmål antogs. Enligt det andra delmålet till miljömålet ”Myllrande våtmarker” ska samtliga våtmarksområden i Myrskyddsplanen för Sverige ha ett långsiktigt skydd senast år 2010. På motsvarande sätt står det i delmål ett till

miljömålet "Levande skogar" att ytterligare 900 000 ha skyddsvärd skogsmark ska undantas från skogsproduktion till 2010.

Genom ett regeringsbeslut från 1999 har naturvårdsorganisationen (Naturvårdsverket genom Länsstyrelserna och kommunerna och Skogsstyrelsen genom Skogsvårdsstyrelserna) fått i uppdrag att säkerställa en del av den areal skyddsvärd skogsmark som ska undantas från skogsbruk samt skydda myrar i myrskyddsplanen. Säkerställandet ska ske genom användning av de olika verktyg som står till buds:

- Biotopskyddsområden (Skogsvårdsstyrelser)
- Naturreservat (Länsstyrelser och kommuner)
- Naturvårdsavtal (Skogsvårdsstyrelser)

Markägare som berörs av eventuella förslag till åtgärder kommer att kontaktas för en diskussion om vilka åtgärder som är möjliga/lämpliga för ett långsiktigt bevarande av värdefull skog och myr inom området. I det här sammanhanget vill vi poängtera vikten av att staten och markägarna har ett gemensamt ansvar inte bara för skogsproduktion utan också för naturvård i skogen. Åtgärder att diskutera kan därför handla om frivilligt sparande av områden, naturvårdshänsyn vid olika skogsbruksåtgärder, naturvårdsavtal, biotopskyddsområden och/eller naturreservat. När det gäller naturvårdsavtal, biotopskyddsområden och naturreservat ersätter staten berörda markägare för de inskränkningar i skogsbruket som hänsynen till naturvård medför.

Vad det gäller skotertrafikens påverkan på områdets naturvärden finns i dagsläget inga tecken på att områdets djur och växter påverkas negativt. Om skotertrafiken visar sig vara ett problem bör skotertrafiken ses över tillsammans med skoterförarna.

## **Bevarandestatus idag**

### **7310 Aapamyra**

#### **Nationellt**

Under 1900-talet har den totala arealen av mossar och kärr minskat i landet. Förlusten av naturtyperna beror främst på uppodling, storskaliga torvtäkter samt markavvattnande projekt. Trots exploateringen av myrmark finns idag stora arealer kvar, undantaget rikkärr. En stor del av myrarna är dock påverkade av mindre husbehovstäkter samt markavvattningsprojekt, en påverkan som på sikt kan leda till att mossar bryts ner och/eller att de växer igen. Skadorna är mest förekommande på de mindre myrarna söder om Limes Norrlandicus och de bäst bevarade habitaterna är belägna i fjällen. Ökat kvävenedfall kan på sikt bli ett hot mot myrmarkerna. Ökad mängd kväve leder till igenväxning med beskuggning och ändrade konkurrensförhållanden som följd. Detta hot är dock i dagsläget inte aktuellt för de nordligt belägna aapamyrarna.

#### **Päggonätto**

Myrkomplexet hyser stor andel strängblandmyr samt mossar av nordlig typ, soligena och topogena kärr. Större delen av myrkomplexet består av mosse- och fattigkärrvegetation. I en del lägre belägna partier finns inslag av rikkärrsvegetation. Myrkomplexet hyser stora

hydrologiska variationer från dominerande fastmattor till mjukmattor, lösbottnar och dråg. Vidare förekommer bäckar, sipperkällor och slukhål.

*Smalmyren* består till stor del av soligena kärr. Här växer arter som ängsull, tuvsäv, blååtäl, tuvåtäl och flaskstarr. De södra delarna har rikare vegetation och söder om själva *Smalmyren* finns ett parti med typisk rikkärnsvegetation. Mellan *Smalmyren* och *Aspberget* finns små björkbevuxna kärr med sipperkällor och bäckstråk. Här påträffas arter som snip, dytåg, hornvitmossa, brun glansvitmossa, röd glansvitmossa och purpurvitmossa.

Majoriteten av den centrala myrmarken, *Päggonätto*, utgörs av fattigkärr dominerade av flaskstarr. Här finns rikligt med gölar och lösbottnar. Söder om kärret finns två större mossar av nordlig typ. *Stormossen* består av en mosaik av kärr, mossar av nordlig typ och blandmyr.

Vad det gäller förekomst av naturtypens typiska arter är förekomst och frekvens av arterna inte inventerad. Några av ovan nämnda arter utgör dock exempel på typiska arter som påträffas i myrmarken. Myrkomplexet *Päggonätto* har dock höga representativa värden och ett varierat djur- och växtliv mycket beroende på områdets mångformighet. Myrkomplexet placeras i myrskyddsplanens högsta värdeklass. Vidare bör påpekas att myrkomplexet är av särskilt intresse för fågellivet. Vad det gäller mänsklig påverkan är myrkomplexet i stort opåverkat. I delar av myrmarken förekommer dock dräneringsdiken. Igenväxning med sly har även noterats vid flera delområden. Detta är troligtvis en effekt av dräneringsdikena, vilka därför bör däckas för att myrens värden ska bibehållas.

Bevarandestatusen är oklar. Stora delar av området bör dock uppnå kriterierna för gynnsam bevarandestatus. I dikningspåverkade myrområden samt myrmark i närheten av vissa partier med avverkad skogsmark är bevarandestatusen troligtvis inte gynnsam.

## Uppföljning

För att kunna bedöma aapamyrens bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras. Nedan beskrivs när och hur de olika bevarandemålen ska följas upp.

Inväntar nationellt uppföljningsprojekt. Komplettering kommer att ske.

## Bilagor

1. Avgränsning av Natura 2000-området
2. Utbredning av ingående naturtyp (klart efter basinventeringen)

## Referenser

Dahlberg, J. 2004. *Områdesbeskrivning Päggonätto*. Länsstyrelsen i Värmlands län, Naturvårdsenheten. Karlstad.

Fransson, S och Sjörs, H. 1984. *Myrinventering i Värmland*. (opublicerad)

Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledningar*.

(<http://www.naturvardsverket.se>)

Naturvårdsverket. 1994: *Myrskyddsplan för Sverige*.

Naturvårdsverket. 2004. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*.

Version 4: 2004-05-07.